

ENRIC
MARTÍNEZ-
CASTIGNANI

Un model de seducció

És tenor, empresari, actor, professor i, sobretot, un emprenedor incansable. **Enric Martínez-Castignani** (Barcelona, 1970) assegura que aquest any és el millor de la seva carrera professional. Parla de la seducció de l'òpera i enguany ho demostrarà, entre altres, amb el seu debut a la Fenice de Venècia amb una prometedora producció de **Robert Carsen**.

TEXT

Marina Villacampa

FOTOS

Juan Miguel Morales

La temporada 2012-13 és la millor de la teva trajectòria professional?

Efectivament! Contràriament al que pugui passar en general i sense acabar-ho d'entendre, però sí, és la millor. Cantaré a teatres d'òpera molt interessants com l'Òpera de Strasburg i també tinc previstes tres produccions amb el director d'òpera canadenc **Robert Carsen**. No hi ha hagut cap espanyol que hagi aconseguit abans treballar-hi, i em fa molta il·lusió.

Com va començar la teva relació amb Carsen? Amb una trampa. Em van oferir un paper i em van advertir que era difícil. En Robert volia un actor, a més de cantant, i em va posar a prova durant un any per valorar si m'agafava o no. És un senyor que no està mai content, i hi havia dies que tornava a casa plorant pensant que no ho aconseguiria, i de bon tros ha estat el més dur que m'ha passat mai. Quan ell va considerar que havia resistit prou pressió, va tenir amb mi un amor per a tota la vida.

Un amor per a tota la vida? De moment sí! Em va oferir tres produccions de cop, totes de **Leos Janacek**: *The Cunning Little Vixen*, *Vec Makropulos* i *From the House of Death*. Són papers molt complicats, però la meva motivació al respecte és extrema. La representació del *Vec Makropulos* significa el meu debut al Teatre de la Fenice de Venècia, cosa que també em fa una especial il·lusió. Hi interpreto el rol del Dr. Kolenaty, i és l'únic paper que recordo on surto 'acollonit' a l'escenari. La música és complicada, i si tu o un company s'equivoca, és difícil reenganxar-se. Un argument boníssim, **Robert Carsen** i la música txeca de **Janacek** són un combinat molt especial.

Cantar o actuar? Per a mi, cantar ha estat sempre una prioritat, però actuar també. Estan al cinquanta per cent. Sóc conscient que de vegades he sacrificat la veu per aconseguir una millor interpretació, i això m'ha anat en contra en certs aspectes. Hi ha gent que encara valora només la veu, però jo estic feliç perquè, a part de cantar, m'agrada actuar, gestionar i també impartir classes a la universitat.

Ets professor de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, de la Universitat Carlos III de Madrid i de la Universitat Nacional de Colòmbia. Què aconselles als

joves músics i gestors perquè tinguin una carrera professional amb èxit? Hi ha un punt comú entre els dos perfils, i és que els ha d'apassionar el que fan. Els dos vessants són prou durs per no poder-s'hi abocar si no estimen amb cos i ànima la seva professió. Els estudiants de música també han de tenir una certa ambició musical per aprofundir bé en tot el que estudien i estudiar molt. Veig molts estudiants que no tenen el perfil de ser músics. Si no puguen a l'escenari per fer gaudir el públic i passar-s'ho bé amb ells mateixos, no cal que hi pugin! La gent s'avorrirà... I als gestors, els aconsellaria que també estudiïn altres coses: màrqueting, comunicació, xarxes socials, noves tendències dels treballs en col·laboració, etc. Que observin el que interessa el públic, que mirin enfora i que s'avancin al seu temps. L'única manera de sobreviure és estar al dia.

Em dedico a vendre pel món que la imatge de l'òpera també pot ser sexi

Què opines de les dinàmiques de programació dels grans equipaments musicals catalans? No em semblen res de l'altre món. Hi ha molt d'orgull a les programacions musicals, i els gerents dels equipaments no s'han preocupat gaire per cultivar el públic a través d'unes dinàmiques variades de programació. Em molesta que es queixin perquè no poden oferir propostes més modernes i trencadores de programació quan ells no s'han esforçat mai per introduir el públic adult a les noves tendències. A més, la qualitat de les representacions no passa per programar grans noms com **Cecilia Bartoli**. També hi ha molts problemes d'ocupació perquè ja no es poden pagar certs catxets.

Tens una alternativa? Sí. Mirar què passa a l'Europa central. L'òpera de Viena té un 98% d'ocupació, hi fan 52 títols l'any i 250 funcions. No és un lloc elitista, i

nosaltres tenim orquestres i turistes com ells. Fixem-nos, per exemple, en el seu model! Els nostres gerents tenen poca capacitat de reacció i estan arribant tard. També és imprescindible dur a terme constantment accions per renovar el públic, donar una imatge sexi del que fan i oferir sempre alguna cosa més del que volen els espectadors. Per una banda han de correspondre els seus gustos, i per l'altra generar-li prou confiança per poder actuar com a prescriptors amb noves propostes. En definitiva, comunicar de la manera més propera i atractiva.

De Barcelona a Mannheim. Per què vas marxar? La meua mestra, la **Maria Dolors Aldea**, em va dir: "Els cantants tenen tres sortides: per terra, mar i aire. Escull la que vulguis". Jo vaig triar la de l'aire i vaig anar a parar a Alemanya, a la *Musikhochschule* de Mannheim, Heidelberg.

Comparteixes la visió de la teua mestra? Totalment. Els músics han de sortir per dues raons. Per estudiar amb altres professors i per conèixer el caldo de cultiu dels països centreeuropeus. A Mannheim, que és tipus Sabadell, vaig arribar a escoltar en **Daniel Barenboim** amb la *Staatskapelle de Dresden* a segona fila! I a un preu tirat perquè era estudiant... Per l'escola també hi passaven personalitats de primeríssima fila a fer *master classes*, com el pianista **Geoffrey Parsons**.

A Alemanya hi vas trobar més oportunitats laborals? En el meu cas, l'oportunitat més gran va ser estudiar 24 hores al dia set dies a la setmana i durant dos anys. Em passava el dia al Conservatori i, quan tornava a casa, continuava estudiant perquè l'endemà a primera hora tenia classe. A més, a les escoles superiors de música alemanyes hi ha molta activitat de classes i concerts que ajuden molt a formar-te com a artista i això és molt interessant.

Quins han estat els teus mestres de referència? En primer lloc la **Maria Dolors Aldea**, que té una tècnica brutal. Quant a interpretació, en **Gérard Souzay** ha estat un gran mestre a través de les seves classes i enregistraments. En **Carles Chausson** em va ajudar a donar un toc de gràcia a la meua formació tècnica i,

finalment, dos músics més: **Marilyn Home**, que per mi ha estat una de les cantants més impressionants que hi ha hagut al panorama quant a intel·ligència, habilitat i tècnica, i **Carlos Kleiber**.

Quin és el teu format de concert ideal?

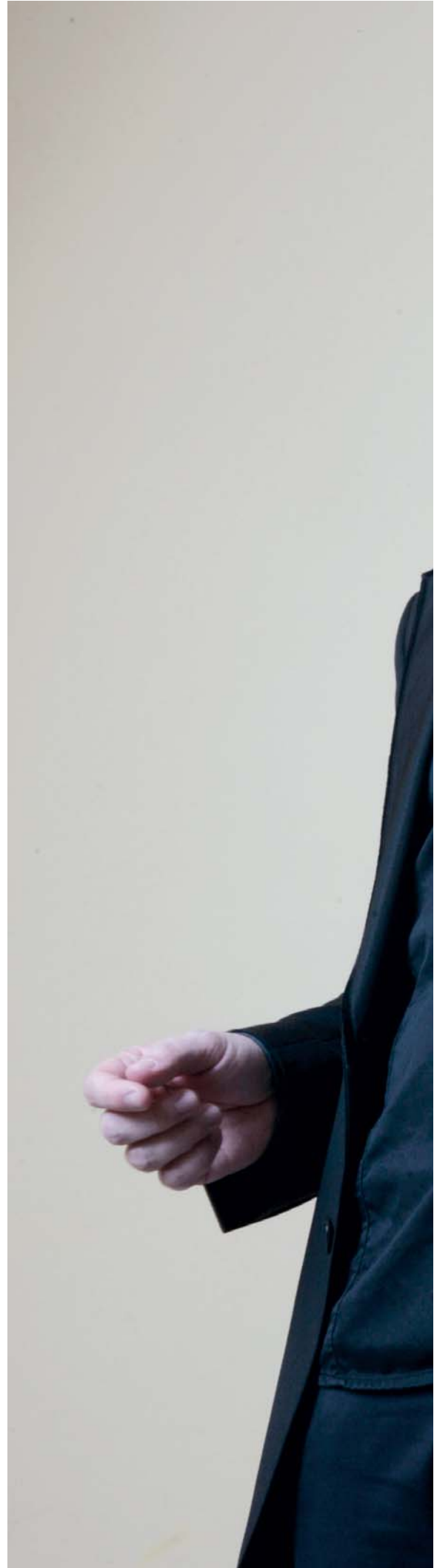
En recital m'agrada tot perquè en general puc escollir sempre els programes, i jo no trio res que no pugui assumir amb un 110% de condicions i que no m'agradi. Si una cosa no la sento no la puc interpretar. Amb òpera, normalment m'ofereixen programes molt adequats al que puc fer i són sempre un rept. Els papers 'bufos' són el que més he fet a la meua vida –porto des dels cinc anys a dalt dels escenaris fent el burro– i m'encanta sortir a l'escenari i deixar-me anar.

Els auditoris han de generar confiança al públic per actuar com a prescriptors

Què feies als cinc anys? Vaig robar una taronja als *Pastorets*. Després vam fundar un grup còmic amb els amics a Barcelona. Nosaltres creàvem els espectacles i crec que d'aquí m'ha sortit la imaginació. A més, la trajectòria familiar també hi deu tenir alguna cosa a veure perquè els meus pares han fet teatre tota la vida i alguna cosa en dec haver tret.

Què t'agradaria interpretar que no hagis fet mai? Hi ha tres papers molt diferents que m'agradaria fer, especialment el personatge buf *Dulcamara*, el venedor xarlatà de l'òpera *L'elisir d'amore* de **Gaetano Donizetti**. Hi vaig al darrere des de fa temps i tinc l'esperança que el podré representar. També m'encantaria ser el Golaud del *Pelléas et Mélisandre* de **Claude Debussy** i l'*Orfeu* de **Monteverdi** en versió baritonal.

Ets intèrpret i empresari. De què ets més orgullós? Ni d'una cosa ni de l'altra. De la part artística, em motiva molt la novetat i el fet d'obrir portes diferents, com ara cantar algun **Mahler** amb or-

questra. Quant a la gestió, estic entrant en un segon estadi més enllà de la pròpia empresa que m'interessa especialment: aportar idees al sector cultural i des de l'experiència com a artista i gestor de projectes. Em dedico a vendre que el món de l'òpera també pot ser sexi!

I com s'arriba a aquesta conclusió? De fet, va començar per una sol·licitud popular. Fa tres anys vaig començar a invertir en la meva promoció, partint de models de comunicació avançats de l'esport i de la música pop. Vaig prémer l'accelerador a l'hora de renovar el web, fer fotos i un vídeo promocional i comunicar-me intensament amb els mitjans. Els companys em van començar a demanar qui m'ho estava fent

Inverteixo en la meva promoció a partir de models de l'esport i del pop

perquè volien tenir el mateix. Els deia que era una empresa fins que em vaig plantejar seriosament crear una entitat per gestionar la demanda. Vaig posar una altra persona a l'equip –perquè no puc gestionar el dia a dia– i així va començar tot.

Vius a Barcelona per comoditat laboral o perquè t'agrada la ciutat? Perquè m'agrada. A més, tinc una terrassa on cultivo tomàquets i això també forma part de la meua vida. M'encanta! De fet, una de les etiquetes que utilitzo a les xarxes socials és 'baríton rural'. És cert que durant més de mig any visc a ciutats que no són la meua, però sempre torno al meu cau de referència.

I què més fas quan tens temps lliure? Escoltes música? En tinc poc, i l'acostumo a dedicar a generar i avançar projectes. El tema de l'hort m'agrada molt, però rarament escolto música perquè em desconcentra, sobretot si és música vocal. De vegades poso cambra de fons, jazz dels anys 60 o 70 –les **Andrew Sisters** m'encanten!– i música zen quan vull desconnectar.